

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 2.Pf.20.502/2022/5.

A felperes:

felperes, felperes címe

A felperes képviselője:

Dr. Baracz Vilmos ügyvéd, felperesi képviselő címe

Az I. rendű alperes:

I.r. alperes, I.r. alperes címe

Az I. rendű alperes képviselője:

Vértesyné dr. Bokor Katalin kamarai jogtanácsos, I.r. alperes címe

A II. rendű alperes:

II.r. alperes, II.r. alperes címe

A II. rendű alperes képviselője:

Dr. Boza Laura ügyvéd, II.r. alperesi képviselő címe

A per tárgya: személyiségi jog megsértése

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 19.P.20.955/2020/51.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítélete rendelkező részének második bekezdését részben akként javítja ki, hogy a felperes az I. rendű alperesnek köteles 15 napon belül 20.000 (húszezer) forint perköltséget megfizetni.

A kijavított elsőfokú ítéletet részben megváltoztatja és a felperes által a Magyar Államnak fizetendő illeték összegét 213.948 (kétszáztizenháromezer-kilencszáznegyvennyolc) forintra felemeli, egyebekben helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű alperesnek 50.000 (ötvenezer) forint másodfokú perköltséget és a Magyar Államnak külön felhívásra 285.265 (kétszáznyolcvanötezer-kétszázhatvanöt) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított, a fellebbezés elbírálása szempontjából releváns tényállás szerint a felperes az alperesekkel 2013. augusztus 28-án egy háromoldalú tanulói szerződést kötött, amely alapján tanulói jogviszonyt létesített a II. rendű alperessel, az I. rendű alperes pedig vállalta, hogy a felperest 2014. március 1-jétől kinevezi próbaidőre hivatásos állományba, valamely általa kijelölt területi szervéhez. A kinevezés feltétele volt többek között a pszichológiai alkalmasság is. A felperest az egyes rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjai egészségi, pszichikai és fizikai alkalmasságáról, közalkalmazotti és köztisztviselői munkaköri egészségi alkalmasságáról, a szolgálat-, illetve keresőképtelenség megállapításáról, valamint az egészségügyi alapellátásról szóló 57/2009. (X. 30.) IRM-ÖM-PTNM együttes rendelet (a továbbiakban: Együttes rendelet) 26. §-ának alkalmazásával lefolytatott alkalmassági vizsgálatoknak vetették alá, amelyek közül a pszichikai alkalmassági vizsgálat „alkalmatlan” minősítéssel zárult, ezért a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (Nkt.) 36. § (2) bekezdése értelmében – a tanulói szerződés 5. pont a) alpontja alapján – a szakközépiskola igazgatója a tanulói jogviszonyát 2014. január 20-án megszüntette. Az Nkt. 37. § (2) bekezdése alapján eljáró országos rendőrfőkapitány az igazgató határozatát 2014. február 17-én kelt határozatával helybenhagyta.

[2] A felperes keresete alapján eljáró Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2016. március 31-én kelt ügyszám számú ítéletével az országos rendőrfőkapitány határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedő hatállyal hatályon kívül helyezte, mert az alperesi szervek által lefolytatott első- és másodfokú szakértői vizsgálat és annak eredménye téves volt, mivel a megvizsgált adatok szerint a rosszul dokumentált vizsgálati adatokból nem volt megállapítható, hogy milyen ok miatt lett volna alkalmatlan a felperes a hivatásos szolgálatra.

[3] A felperes kérelmére a szakközépiskola igazgatója megállapította, hogy a jogviszony az ítélet hatályával helyreállt, azonban a kerettantervre tekintettel a felperes tanulmányait csak 2017. márciusától fogja tudni folytatni, mert az addig oktatott tantárgyakat már elsajátította, új tantárgyakat pedig csak a következő félévtől tudna felvenni. Az igazgató ezért megállapította a felperes tanulói jogviszonyának a szünetelését. A felperes kérelmére az I.r. alperes vezetője a szünetelést megállapító határozatot 2016. augusztus 25-én megsemmisítette.

[4] A felperest tájékoztatták tanulói jogviszonya fennállásáról, és arról is, hogy a 32/2005. (VI. 30.) BM-OM együttes rendelet szerint meghatározott jogok illetik és kötelezettségek terhelik. Tanulói jogviszonyát a 10371-12 Csapatszolgálati feladatok modul megkezdéséig (várhatóan 2017 március) is fennállónak kell tekinteni. Az így keletkező „holtidő” kihasználása érdekében a tanulói jogviszony fenntarthatóságához, illetve a hivatásos szolgálatra való alkalmassághoz szükséges vizsgálatokat célszerű elvégezni. A II. rendű alperes a felperes lakóhelye szerint illetékes megyei rendőr-főkapitányságon kezdeményezte az egészségi és pszichológiai alkalmassági vizsgálatok lefolytatását.

[5] A felperes azonban ezen kötelezettségének nem tett eleget, mert a Rendőrséghez (a továbbiakban: Rendőrség) jelentkezett. Miután az ott szükséges orvosi vizsgálatok szerint alkalmas volt felvételre, 2016. november 1-jétől december 31-ig próbaidővel munkajogviszonyt létesítettek vele, majd 2017. január 1-jétől határozatlan időre hivatásos állományba nevezték ki. Ezzel egyidejűleg – mivel a felperes az Őr- járőrtárs rész-szakképesítésről lemondott a II. rendű alperesnél fennállt tanulói jogviszonya megszüntetésével egyidejűleg – beiskolázták Őr-járőrtárs rész-szakképesítés (OKJ 51 861 03) iskolarendszeren kívüli képzésre.

[6] A felperes a tanulmányait 2017 májusában befejezte, a Rendőr-főkapitányság 2018. január 1-jei hatállyal véglegesítette járőrtárs beosztásban, őrmesteri rendfokozattal. A felperes azonban rövid idő múlva jogviszonyáról lemondott, amely két hónapi lemondási idő után, 2018. április 15-én megszűnt.

[7] A felperes képviselőjében személy1, a Szakszervezete ügyvivő főtitkára 2018. november 15-ei keltezéssel szolgálati panaszt terjesztett elő az I.r. alperes-hoz 600.000 forint sérelemdíj, 67.746 forint képzési költség, valamint 2.998.061 forint jövedelemveszteség és 2014. január 20. naptól 2016. december 31. napig törvényes kamata megfizetése iránt.

[8] Az I.r. alperes Személyügyi Főigazgatóság Humánigazgatási Szolgálat a beadványt tartalma alapján kárigénynek tekintette és azt ügyintézés céljából megküldte az I.r. alperes Hivatalának. A kártérítési igénybejelentés tárgyában lefolytatott káreljárás során az országos rendőrfőkapitány a jövedelemveszteség és képzési költségek visszatérítésére vonatkozó kártérítési, valamint a sérelemdíj iránti igényt – figyelemmel a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (Hszt.), valamint a belügyminiszter irányítása alatt álló fegyveres szervek és hivatásos állományú tagjainak kártérítési felelősségéről szóló 23/1997. (III. 19.) BM rendelet rendelkezéseire – a 2019. január 28-án kelt, 29000-124/41-5/2018.Ka. határozatával a kárigény megalapozatlanságára hivatkozással elutasította. Megállapította, hogy a felperes 2016. november 1-jei hatállyal munkaviszonyban, majd a képzés elvégzését követően, 2017. január 1-jétől 2018. április 15-ig hivatásos szolgálati jogviszonyban állt a Rendőrséggel.

[9] A felperes a Budapest Környéki Közigazgatási Bíróságon 2019. március 1-jén előterjesztett keresetében, mint a Rendőrség állományában szolgálatot teljesítő hivatásos állományú tag kérte a Hszt. hatálya alá tartozó közszolgálati jogviszonnyal összefüggő 67.746 forint képzési költség, a 2.998.061 forint jövedelemveszteség címén járó kártérítés és 500.000 forint sérelemdíj megfizetésére kötelezni az alpereseket. Keresete jogalapjaként az alperesek által közigazgatási (közhatalmi) jogkörükben eljárva megvalósított személyiségi joga megsértését, és kárát jelölte meg. Hivatkozott a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2016. március 31. napján kelt ügyszám. számú ítéletében foglaltakra.

[10] A Közigazgatási Bíróság ügyszám1 számú végzésével hatáskörének hiányát állapította meg a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) 12. § (1) bekezdése, a Pp. 20. § (1) bekezdése és (3) bekezdés ab) pontja alapján és a Kp. 47. § (1) bekezdése szerint rendelkezett az iratok áttételéről az I. rendű alperes székhelyére is tekintettel.

Megállapította, hogy a felperes kereseti kérelme abból ered, hogy alperesek fenti közigazgatási jogkörükben eljárva hozott határozatait a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság hatályon kívül helyezte, mert megállapította, hogy a felperes nem volt pszichológiailag alkalmatlan a hivatásos szolgálatra, ezért a tanulói jogviszony megszüntetésére sem kerülhetett volna sor, és ebből eredően sérült a személyiségi joga, valamint anyagi kára, és jövedelemkiesése keletkezett.

[11] A felperes pontosított keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy az I. rendű alperes megsértette a művelődéshez, tanuláshoz, illetve önrendelkezéshez való jogát azzal, hogy az alkalmazásában álló pszichológus szakmailag nagymértékben megalapozatlan szakvéleménye alapján a II. rendű alperesnek a tanulói jogviszonya megszüntetése tárgyában hozott határozatát helybenhagyta. Az elsőfokú határozat helybenhagyásával megsértette a

tisztességes eljáráshoz és emberi méltósághoz való jogát. Megsértette továbbá a jóhírnevét is, mert a jogviszonya megszüntetésének oka – pszichikai alkalmatlanság és körülmények – a családjának, barátainak és iskolatársainak körében is ismertté vált. Álláspontja szerint a pszichológus eljárásáért és annak ellenőrzéséért a nagymértékben hiányos, szakmailag megalapozatlan szakvéleményért az I. rendű alperes, mint munkáltató felelős.

[12] A II. rendű alperessel szemben annak megállapítását kérte, hogy megsértette a művelődéshez, tanuláshoz és önrendelkezéshez fűződő, valamint a tisztességes eljáráshoz, és emberi méltósághoz való jogát azzal, hogy az első fokon eljáró pszichológus szakmailag nagymértékben kifogásolható eljárása, szakmailag megalapozatlan elsőfokú szakvélemény nyújtása, a II. rendű alperes alkalmazásában levő osztályfőnök pszichológiai alkalmassági vizsgálatot befolyásoló szakmaiatlan magatartása alapján a tanulói jogviszony megszüntetése tárgyában elsőfokú határozatot hozott. Annak megállapítását is kérte, hogy a II. rendű alperes megsértette a jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy a jogviszonyának megszűnése, az ahhoz vezető okok a családjának, barátainak és iskolatársainak körében is ismertté váltak, és ebből úgy tudták, hogy pszichológiailag alkalmatlan a pályára.

[13] Kérte továbbá, hogy a bíróság kötelezze alpereseket egyetemlegesen 500.000 forint, valamint ennek 2014. január 20. napjától a Ptk. 6:48. § (2) bekezdése szerinti késedelmi kamata, valamint 67.746 forint képzési költség, és ennek 2018. április 13. napjától a Ptk. 6:48. § (2) bekezdése szerinti késedelmi kamata, valamint 2.375.621 forint jövedelemvesztés, továbbá ennek 2015. augusztus 18. napjától számított a Ptk. 6:48. § (2) bekezdése szerinti törvényes késedelmi kamata, és a perköltsége megfizetésére.

[14] Indítványozta, hogy a bíróság terjessze fel az iratokat az eljáró bíróság kijelölése érdekében, mert álláspontja szerint a per közigazgatási per.

[15] Keresete jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 75. § (1) bekezdésére, a 76. §-ára, a 78. § (1)-(2) bekezdésére, 84. § (1) bekezdésére, a 339. §, 348. §, 349. §, 355. §, 359. § és 360. §-ában foglaltakra, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. §-ban, 2:43. § d) pontjában, és 2:52. §-ában foglaltakra hivatkozott.

[16] Előadta, hogy a személyiségi jogi sérelmei csak részben a tanulói jogviszony megszüntetésével kapcsolatos két határozat meghozatalakor következtek be, azok ténylegesen a határozatok hatályon kívül helyezéséig folyamatosan fennálltak, egészen a tanulói jogviszony szünetelésével kapcsolatos másodfokú határozat keltéig, 2016. augusztus 25-ig.

[17] Arra hivatkozott, hogy az eljáró pszichológusok nem az Együttes rendelet 9. § (2) bekezdése alapján, a 6. számú mellékletben meghatározott szempontrendszer szerint végezték el a pszichológiai vizsgálatokat, így eljárásuk a szakmai etikai szabályokon túl a

vizsgálatot előíró jogszabály rendelkezéseit is súlyosan sértették. Hivatkozott arra is, hogy a pszichológusok alkalmatlan minősítést megállapító szakvéleménye olyan mértékben szakmailag megalapozatlan, hiányos és ellentmondásos, hogy tartalmuk alapján nem volt megállapítható, hogy a felperes a hivatásos szolgálatra alkalmatlan lenne, nagy valószínűség szerint alkalmas volt. A felperesi álláspont szerint a pszichológusok etikátlan eljárása önmagában olyan kirívóan jogellenes magatartás – tekintettel arra is, hogy véleményük alapozta meg a felperes tanulói jogviszonyának megszüntetését –, mely mind a vagyoni, mind a nemvagyoni kártérítési igényt megalapozza.

[18] Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy a perbeli pszichológiai vizsgálatra az Együttes rendelet 26. §-a alapján és nem az osztályfőnök kezdeményezésére került sor 2013. december 10-én, az ehhez szükséges adatlapot a felperes 2013. december 9-én töltötte ki. személy2 r. őrnagy a felperessel kapcsolatosan tapasztalt problémákról az iskola igazgatója részére készített jelentést 2013. december 11-én. A vizsgálat során a Rendőr-főkapitányság szakembere járt el, a másodfokú eljárás során pedig az I. rendű alperes pszichológusa. A szakértők az együttes rendelet 6. számú mellékletében felsorolt szempontok szerint jártak el, ez a módszertani útmutató nem teszi szükségessé a közigazgatási perben eljáró szakértői vélemény szerint hiányzó dokumentumok meglétét.

[19] Elévülésre is hivatkozott, mert a felperes a sérelemdíj iránti igénye esedékességét 2014. január 20-ban határozta meg. Mivel a keresetlevelet 2019. március 1-jén terjesztette elő, igénye elévült, továbbá arra a rPtk. rendelkezéseit kell alkalmazni, így sérelemdíjat nem is igényelhet.

[20] A vagyoni kártérítési igény tekintetében arra hivatkozott, hogy a felperest ért jogsérelem – a tanulói jogviszony megszüntetése – orvoslást nyert annak visszaállításával. Ezen jogviszonyát saját elhatározásából szüntette meg. A felperes a tanulmányait újabb alkalmassági vizsgálatot követően folytathatta volna, figyelemmel az eltelt időre és az Együttes rendelet előírásaira. A Rendőrségnél létesített munkaviszonya érdekében kellett lemondania a II. rendű alperesnél megszerzett részszerződéséről. A felperes nem jelölte meg a képzési költséggel kapcsolatos igényének ténybeli alapjait. Az I. rendű alperes ismeretei szerint ilyen visszafizetési kötelezettségre a felperesnek a Rendőrséggel fennálló jogviszonya megszüntetése miatt kerülhetett sor, mely szervezettel 2016. november 2-án tanulmányi szerződést kötött, lemondására tekintettel azonban az ún. hűségidőt nem töltötte ki.

[21] Az elmaradt jövedelem jogalapja tekintetében arra hivatkozott, hogy mielőtt a tanulmányok folytatása realizálódhatott volna, a felperes maga döntött úgy, hogy azt nem kívánja, és saját elhatározásából mondott le a már megszerzett részszerződéséről is. Vitatta az igény összecszerűségét is.

[22] A II. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a perbeli jogvitára a rPtk. rendelkezései az irányadók.

[23] Arra hivatkozott, hogy egyik véleményt adó pszichológus sem az alkalmazásában járt el. A felperes tanulói jogviszonya visszaállítását követően nem a II. rendű alperes magatartásából kifolyólag, hanem az EMMI által megállapított tanrend miatt nem folytathatta azonnal tanulmányait, ezért a felperes önrendelkezéshez, tanuláshoz, művelődéshez fűződő személyiségi jogait nem sértette. A felperes által sérelmezett eljárások 2013 decemberében és 2014 január és február hónapban történtek, ezért a felperes a 2019. február 28-át követően benyújtott keresetlevelével az igényérvényesítési határidőt elmulasztotta, követelése elévült.

[24] A felperes ezen túlmenően nem bizonyította, hogy magatartása jogellenes volt, ezen magatartás és felperes kára között az okozati összefüggés fennáll. A II. rendű alperes részére képzési költséget nem kellett megtérítenie.

[25] A jövedelemveszteség tekintetében vitatta annak összecszerúságát, mert a felperes által megjelölt – a jogszerűtlen alperesi magatartás hiányában – 146.503 forint elérhető jövedelem megalapozatlan. A felperes ugyanis ezt olyként jelölte meg – egyébként helytelenül – mint amely összeg akkor illette volna meg, ha a második évben folytatja tanulmányait tanulói jogviszonya fenntartásával és közben próbaidős hivatásos állományba veszik, majd teljes szakképesítést szerezve véglegesítették volna valamely rendőri területi szervnél.

[26] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 15 napon belül 20.000 forint, míg a II. rendű alperesnek 150.000 forint perköltséget, továbbá az államnak a NAV külön felhívására 176.602 forint illetéket.

[27] A felperes pergátló kifogása tekintetében úgy foglalt állást, hogy amennyiben a felperes tanulói jogviszonya jelenleg is fennállna, a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet 150. § (3) bekezdése értelmében a képző intézmény és közte közigazgatási szerződéses jogviszony állna fenn. A Kp. 4. § (7) bekezdés 3. pontja rendelkezik a közszolgálati jogviszonyról, azonban a kereset benyújtásakor a felperes közszolgálati szerződéses jogviszonya már megszűnt, foglalkoztatási jogviszonyban pedig egyik alperessel sem állt. A kereset tartalma közigazgatási jogkörben okozott kártérítés, illetőleg személyiségi jogsértés, amelyeknek tekintetében a Fővárosi Törvényszéknek van hatásköre, ezért a felperesnek a bíróság kijelölésére vonatkozó kérelmét alaptalannak ítélte.

[28] A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatályba lépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény (Ptk.) 1. §-a, 8. § (1) bekezdése, 50. § (1) bekezdése, 54. §-a alapján megállapította, hogy a jelen perben előterjesztett kereset vonatkozásában a rPtk. rendelkezései az irányadók. Ismertette ezért döntése jogi alapjaként a rPtk. 75. § (1) bekezdését, a 76. §, a 78. § (1) bekezdés, a 84. § (1) bekezdés, a 339. § (1) bekezdés, a 344. § (1) bekezdés, a 349. § (1) bekezdés, a 355. § (1) és (5) bekezdés, a 324. § (1) bekezdés, a 325. § (1) bekezdés és a 326. § (1) bekezdés rendelkezéseit.

[29] Az alperesek elévülési kifogása tekintetében akként foglalt állást, hogy a felperesnek a személyiségi jogsértéssel kapcsolatosan előterjesztett objektív jogkövetkezmény alkalmazására vonatkozó igénye nem kötelmi jellegű igény, ezért a megállapításra vonatkozó kereseti kérelem ezen ok miatt sem évült el. A nemvagyoni kártérítésre vonatkozó kereseti kérelem pedig a 2014-től 2016-ig terjedő időszakra vonatkozó igény, amelynek tekintetében a bíróság álláspontja szerint az esedékesség 2016-ban következett be. Ennek értelmében a felperes által a 2019. március 1. napján előterjesztett keresetben érvényesített igények nem tekinthetők elévült igényeknek, ezért azok bírósági úton érvényesíthetők.

[30] A személyiségi jogi igények tekintetében az elsőfokú bíróság elsősorban azt hangsúlyozta, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog olyan alapvető emberi jog, ami nem minősül egyben személyiségi jognak is. Az eljárásban résztvevő személyeket megilletnek olyan alanyi jogok, amelyek akár az Alaptörvényben is gyökerezhetnek, mégsem terjed ki rájuk a rPtk. 75. §-a és 76. §-a szerinti általános személyiségi jogi védelem. Az ilyen jogok védelmét más módon, törvény és szervezeti garanciák nyújtásával biztosítja az állam. Ilyen a felperes által hivatkozott tisztességes eljáráshoz való jog is. Ennek biztosítása a polgári peres eljárásban, illetve bármely eljárásban az államot terheli, amelynek garanciáit intézményei útján különleges jogi rendben valósítja meg, és köteles megvalósítani. A peres felet megillető alanyi jog pedig nem transzformálódik egyúttal polgári jogi védelemben részesített személyiségi joggá.

[31] A Ptk. 349. §-ára alapított felperesi igény vonatkozásában az elsőfokú bíróság megítélése szerint az államigazgatási jogkörben okozott kártérítés megtérítésének feltételei az alperes által tanúsított jogellenes magatartás, az államigazgatási tevékenységükkel összefüggésben keletkező kár, a kettő közötti okozati összefüggés, az alperesi vétkesség, valamint az, hogy a kár rendes jogorvoslással nem volt elhárítható, illetve a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket a károsult igénybe vette.

[32] A perbeli esetben a felperes az alperesek jogalkalmazói tevékenységét sérelmezte, tekintette kárt okozó magatartásnak. A jogalkalmazó szerv és az eljárásban résztvevő ügyfél között közjogi, alá-fölé rendeltségen alapuló jogviszony keletkezik, amelynek egyik lényeges, döntő jellemzője, hogy a jogalkotó által biztosított közhatalmi funkciójánál fogva a jogalkalmazó döntése az eljárásban résztvevő felekre nézve kötelező, még abban az esetben is, ha a jogvita természeténél fogva azt a fél megalapozatlan, téves,

indokolatlan, vagy egyébként kifejezetten rossz döntéseként értékeli. A vonatkozó szabályok megsértésével született téves döntésekkel szemben a kár elhárítására elsődleges, a legalább egy alkalommal igénybe vehető rendes jogorvoslat, kivételes ténybeli vagy jogi hibák esetén rendkívüli jogorvoslat áll rendelkezésre. Az így felépített, a sérelmezett rendelkezések megváltoztatását biztosító rendszer lehetőség szerint maga is igyekszik minimálisra szorítani a károkozás lehetőségét, amely azonban természetesen még ilyen feltételek mellett sem zárható ki. A jogalkalmazó kártérítési felelősségét azonban csakis ebben a speciális, más jogviszonyok feltételeitől lényegesen eltérő rendszerben lehet értelmezni.

[33] Egységes a bírósági gyakorlat abban, hogy közigazgatási jogkörben okozott kár esetében a felelősség alapja csak a kirívóan súlyos jogértelmezési és jogalkalmazási tévedés lehet. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint önmagában az a körülmény, hogy az alperesek részéről eljáró pszichológus szakértői véleményeket a bírósági eljárásban a bíróság az ítélezése alapjául nem fogadta el, illetőleg a bíróság által kirendelt igazságügyi szakértő álláspontja szerint az alapul fekvő szakértői vélemények nem kellően dokumentáltak és hiányosak voltak, nem alapozza meg az alperesek közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősségét.

[34] A részükről eljáró szakértők és a perben kirendelt igazságügyi szakértő eltérő szakmai álláspontja önmagában nem eredményez az alperesek részéről, vagy az általuk felkért szakértők részéről felróható magatartást. A felperes ezért a perben nem tudta bizonyítani azt, hogy az alperesek, vagy akár az általuk felkért pszichológus szakértők az ügyben felróható magatartást tanúsítottak volna. Mivel a kártérítési felelősség egyik feltétele a károkozó felróhatósága, ezért az elsőfokú bíróság álláspontja szerint ennek hiányában az alpereseket kártérítési felelősség nem terhelheti.

[35] Azt is kiemelte az elsőfokú bíróság, hogy az állandó bírói gyakorlat szerint a közigazgatási jogkörben eljáró ügyintéző esetleges eljárási szabálysértése téves, vagy az ügyfél által annak tartott jogértelmezése önmagában a személyiségi jogsértés megállapítására általában nem adhat alapot. Ha az eljárási szabálysértést a fél személyiségének lényegét alkotó ismérvek miatt követték el, akkor is legfeljebb az emberi méltóság megsértésének, vagy a hátrányos megkülönböztetés tényének megállapítására kerülhet sor, de a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmének megállapítására akkor sem. A perben nem nyert bizonyítást, hogy az alperesek a fél személyiségének lényegét alkotó ismérvek miatt hozták volna meg a döntéseiket.

[36] A felperes a rendelkezésére álló jogorvoslati eszközöket az eljárás során igénybe vette, ennek megfelelően a tanulói jogviszonya visszaállításra került. Az a körülmény, hogy a felperes időben közvetlenül a tanulmányait hallgatói jogviszonya helyreállítása után nem tudta folytatni a kerettantervből adódó, az alperesek magatartásától független körülmény, ezért az az alpereseknek szintén nem róható fel. Azt követően, hogy a tanulmányok folytatására lehetőség adódott, a felperes maga döntött úgy, hogy nem megy el az egészségügyi alkalmassági vizsgálatra, és máshol folytatja a tanulmányait, amely szintén nem az alpereseknek felróható magatartás.

[37] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság megítélése szerint az alperesek nem sértették meg a felperes személyiségi jogait, illetőleg a magatartásuk felróhatóság hiányában nem tekinthető jogsértőnek, ezért a felperesnek a megállapításra vonatkozó kereseti kérelmeit, illetőleg a nemvagyonai és vagyoni kártérítésre vonatkozó keresetét is alaptalannak találta és azt elutasította. A további bizonyítást fenti jogi indokok alapján mellőzte.

[38] A perköltség viseléséről a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 81. §-a, 82.§-a és 83. §-a alapján döntött.

[39] A per tárgyi illetékfeljegyzési joga folytán a Pp. 101. §-a és 102. §-a alapján hívta fel a felperest, hogy az állam által előlegezett illetéket az államnak a NAV külön felhívására fizesse meg.

[40] Az alperesi képviselők munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján állapította meg, azzal, hogy az I. rendű alperesnek járó perköltség összegét az előterjesztett kérelemmel egyezően állapította meg, míg a II. rendű alperesnek járó perköltséget a kérelemtől eltérően, az IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján határozta meg, figyelembe véve a pertárgy értékét is.

[41] Az elsőfokú ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést. Elsődlegesen azt kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét eljárásjogi jogsértésre figyelemmel helyezze hatályon kívül és adjon helyt a kereseti kérelemnek. Kérte annak megállapítását is, hogy a tanulói jogviszony jogsértő megszüntetéséért az I. rendű alperes, mint a jövőbeni munkáltatói oldal résztvevője és mint az alkalmassági vizsgálatokat bonyolító a felelős. Másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és a bíróság elsőfokú eljárás folytatására utasítását kérte azzal, hogy a megismételt eljárásban a Fővárosi Törvényszék Közigazgatási Kollégiuma járjon el. Harmadlagosan az ítélet megváltoztatását és a pontosított kereset szerinti döntés meghozatalát kérte. Az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozatait fenntartotta.

[42] Az első fokon eljáró bíróság hatáskörével kapcsolatosan arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy a felek között tanulói jogviszony állt fenn, annak megszüntetése jogellenességéről közigazgatási bíróság döntött. Igénye ezen előzményi perből származik. Az áttételt elrendelő végzésben, amelyben a bíróság a Kp. 47. § (1) bekezdésére hivatkozott, az következik, hogy az ügy elbírálása a közigazgatási perrendtartásra tartozik, annak elbírálására a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság rendelkezik hatáskörrel és illetékességgel. Megismételte a 2022. április 7-én előterjesztett beadványában foglaltakat. Észrevételezte, hogy az elsőfokú ítélet nem tartalmazza azon indítványa elutasításának indokait, ami arra irányult, hogy az eljáró bíróság kérjen kijelölést a per elbírálására.

[43] Az elsőfokú bíróság tévesen tette a tényállás részévé, hogy foglalkoztatási jogviszonyban egyik alperessel sem állt soha. Ilyen állítást a perben nem is tett. Éppen abból ered a kártérítési igénye, hogy az alperesek jogellenes magatartása miatt nem jött létre a foglalkoztatási jogviszony. A keresetét a rPtk. 355. § (4) bekezdésében foglaltak alapján terjesztette elő, ezért az, hogy jövedelemvesztés címén érvényesített kártérítési igényt, nem feltételezi szükségképpen foglalkoztatási jogviszony fennállását. Ezen túlmenően személyiségi jogsértés miatt terjesztette elő a vagyoni és nemvagyoni kártérítés iránti igényt. Az előzményi közigazgatási ítélet megállapította, hogy az alperesek egyedi döntései jogsértők voltak, amelyek számára nemvagyoni és vagyoni kárt okoztak. Nincs ezért relevanciája annak, hogy az alperesek egyikével sem állt foglalkoztatási jogviszonyban. A kereseti kérelmet helyesen értelmezve a felperesi igény érvényesítésének jogalapja a Kp. 38. § e) pontja.

[44] Ezen eljárási szabálysértés miatt az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének lenne helye, azonban a rendelkezésre álló iratok alapján a tényállás egyértelműen megállapítható, ezért pergazdaságossági szempontból terjesztette elő azon kérelmét, hogy a másodfokú bíróság adjon helyt a keresetnek az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése mellett.

[45] Amennyiben erre nem lát lehetőséget a másodfokú bíróság, indítványozta, hogy a hatályon kívül helyezés mellett az iratok visszaküldéséről döntsön, figyelembe véve azt, hogy a Közigazgatási Kollégiumának van hatásköre a per elbírálására. Hivatkozott arra is, hogy amennyiben a Kp. szabályai szerint folyik az eljárás, abban az esetben a felperes munkavállalói költségkedvezményben részesült volna. Erre is tekintettel elsődlegesen tárgyi illetékmentesség, másodlagosan tárgyi illetékfeljegyzési jog megadását kérte.

[46] Álláspontja szerint mind a vagyoni, mind a nemvagyoni igények vonatkozásában bizonyította a kár bekövetkeztét, ezért az elsőfokú bíróság döntése érdemben sem helytálló.

[47] Az elsőfokú bíróság nem indokolta, hogy a pszichológusok eljárását miért értékelte csupán tévedésnek, amikor megállapítható, hogy a pszichológusok a tevékenységükre irányadó jogszabályok és szakmai szabályok megsértésével jártak el. Figyelmen kívül hagyta továbbá az eljáró bíróság, hogy az osztályfőnök magatartása, szóbeli közlése negatívan befolyásolta a pszichológiai vizsgálat kimenetelét. Az elsőfokú ítélet ezt a körülményt a tényállás megállapításakor figyelmen kívül hagyta. Mind a pszichológusok, mind az osztályfőnök jogsértő vétkes magatartása az alpereseknek felróható, amelyre ugyancsak nem volt tekintettel az elsőfokú ítélet.

[48] A jogsértés kirívó jellegére vonatkozóan a felperes arra hivatkozott, hogy bár az előzményi perben a jogsértő határozatokat a bíróság hatályon kívül helyezte, ez azonban nem orvosolta azt, hogy a tanulmányai, karrierje több mint két évig nem haladt előre, kénytelen volt magát munkából eltartani, ami kihatással volt későbbi pályafutására és életére is. Hivatkozott a 2022. január 30-i beadványában e körben előadottakra. Hivatkozott arra is, hogy a jóhírnév megsértése körében személy³, és személy⁴ volt iskolatársai tanúkénti kihallgatását kérte, azonban a bíróság nem indokolta, hogy ezen indítványának miért nem adott helyt.

[49] Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, perköltséget nem igényelt. Előadta, hogy a felperes 2014-ben a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt az I. rendű alperes ellen tanuló jogviszonyának jogellenes megszüntetése miatt indított pert, keresetének a bíróság helyt adott. 2018. november 15-én kártérítési igényt terjesztett elő az az országos rendőrfőkapitánynál, mely kérelmét elutasították. 2019. március 1-jén a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz az I. és II. rendű alperessel szemben kártérítés és sérelemdíj megfizetése iránt terjesztett elő keresetet. A bíróság a keresetet a Fővárosi Törvényszékhez tette át, mely végzésben megállapította, hogy a felperes keresete nem közigazgatási jogi, hanem polgári jogi alapú. A per tárgyára tekintettel – közhatalom gyakorlásával kapcsolatos kártérítés, sérelemdíj – a per törvényszéki hatáskörbe tartozott. A kereseti kérelem a Kp. 38. § (1) bekezdés e) pontján akkor alapulhatott volna, ha a peres felek között közigazgatási szerződéses jogviszony, vagy közszolgálati jogviszony állt volna fenn. A felperesnek azonban a II. rendű alperesi jogelőddel fennállt közigazgatási jogviszonya korábban már megszűnt, közszolgálati jogviszonyban pedig az alperesektől különböző rendőri szervekkel állt, de ezen jogviszonya is a pert megelőzően megszűnt. A közigazgatási bíróság áttétel tárgyában hozott végzése fellebbezéssel nem támadható.

[50] A felperes fellebbezésében három különböző kérelmet terjesztett elő. Az ítélet hatályon kívül helyezése egyben a keresetének helyt adó döntés meghozatala a Pp. szabályai alapján alaptalan kérelem. A felperes azon fellebbezési kérelme, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül és a megismételt eljárást közigazgatási perként folytassa le ugyancsak megalapozatlan kérelem. A közigazgatási bíróság hatáskörének hiányát megállapítva rendelkezett a keresetlevél áttételéről. Mind a közigazgatási, mind a polgári perben helye van nem vagyoni kár, vagy sérelemdíj, illetőleg vagyoni kár megállapításának, a felperes arra alapított fellebbezési kérelme, hogy a Fővárosi Törvényszék hatáskör hiányában járt volna el, megalapozatlan.

[51] A felperes arra alapította kártérítési igényét, hogy az alperesek megsértették a személyhez fűződő jogait azzal, hogy jogellenes közhatalmi döntést hoztak. Az elsőfokú bíróság ezért helytállóan azt vizsgálta, hogy a korábbi közigazgatási perben meghozott ítéletben kimondott jogellenesség megalapozza-e a közigazgatási jogkörben okozott kárfelelősséget. Az elsőfokú bíróság jogkérdésben, a beszerzett okiratok alapján hozott döntést. Amennyiben a jogi felelősség megalapozott, akkor van jelentősége annak, hogy pontosan mely személyhez fűződő jogok sérültek, milyen konkrét alperesi magatartás által. A felperes által indítványozott tanúbizonyítás ez esetben lett volna szükséges. Hangsúlyozta azt is az I. rendű alperes, hogy a közigazgatási perben hozott ítélet a felperes volt

osztályfőnökének a magatartását nem értékelte olyanként, amely az ott megállapított jogsértés előidézésében szerepet játszott.

[52] A II. rendű alperes ugyancsak az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte fellebbezési ellenkérelmében, perköltségre is igényt tartott a korábban csatolt megbízási szerződés alapján.

[53] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást megfelelően állapította meg, arra alapított döntése is helyes. Előadta, hogy a felperes alkalmassági vizsgálatának elvégzésére a képzés jellegére tekintettel külön szabályok alapján került sor, amelyek részben eltérnek a pszichológiai vizsgálatokra általában irányadó szakmai szabályoktól. Ezen szabályoknak mind az első-, mind a másodfokú pszichológiai vizsgálat megfelelt, a rendőrségen belül használatos, a Belügyminisztérium által meghatározott módszertani mutató nem teszi szükségessé a közigazgatási perben feltárt iratokon túli iratokat. A vizsgálat eredményét az alperesek kizárólag a felperessel és illetékes elöljáróival ismertették. A II. rendű alperes helyreállította a felperes tanulói jogviszonyát. Az annak folytatásához szükséges pszichológiai vizsgálatot a felperes nem végeztette el, jogviszonyát saját elhatározásából megszüntette. A felperes ezen döntéséből adódó kárait maga köteles viselni.

[54] Észrevételezte, hogy a felperes keresete nem felelt meg a Pp. rendelkezéseinek, azt többszöri felhívás ellenére is hiányosan terjesztette elő, a perfelvételi szakasz ezért indokolatlanul elhúzódott. Ennek ellenére a bíróság a Pp. 183. § (5) bekezdése szerinti jogkövetkezményeket nem alkalmazta. A sérelemdíj vonatkozásában elévülési kifogását változtatlanul fenntartotta. Hivatkozott arra, hogy a felperes tanulói jogviszonya jogellenes megszüntetésének jogorvoslata a közigazgatási perben megtörtént, az, hogy tanulmányait rögtön nem folytathatta, az alperesen kívüli okra vezethető vissza.

[55] A felperes igényére a régi Ptk. rendelkezéseit kell alkalmazni. A rPtk. 355. § (4) bekezdése szerint a felperes nem mentesült a bizonyítás terhe alól, azaz a jogellenes magatartást, a bekövetkezett kárt, és a kettő közötti okozati összefüggést bizonyítania kellett. Ezen bizonyítási kötelezettségének a felperes nem tett eleget, tanúbizonyítási indítványa során nem jelölte meg, hogy melyik tanú mely, a perben releváns tényt tudja bizonyítani. A II. rendű alperes jogszabályi kötelezettségének tett eleget, amikor a felperes alkalmatlan pszichológiai minősítése alapján megszüntette a jogviszonyát, ezért a rPtk. 349. §-a alapján kártérítési felelősség nem terheli.

[56] A fellebbezés alaptalan.

[57] A Fővárosi Ítéltábla elsősorban észlelte, hogy az elsőfokú bíróság nyilvánvaló elírás folytán úgy rendelkezett, hogy a felperes 50.000 forint perköltséget az I. rendű felperes részére köteles megfizetni. A Pp. 352. §-a alapján, ha a határozat névcserét, hibás névírást,

szám- vagy számítási hibát, illetve más hasonló elírást tartalmaz, a bíróság azt kérelemre vagy hivatalból bármikor kijavíthatja. A Pp. 253. §-a szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság határozatát a fellebbezést érdemben elbíráló határozatában is kijavíthatja, ezért e körben az Ítéltábla az elsőfokú ítélet rendelkező részének kijavításáról határozott.

[58] A felperes fellebbezésében elsősorban az elsőfokú ítélet eljárásjogi felülbírálatát igényelte, melynek következményeként az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte.

[59] A Pp. 381. §-a alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel hatályon kívül helyezheti, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasíthatja, ha szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése vagy kiegészítése, mert az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott, és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges, vagy nem észszerű.

[60] A Pp. 383. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság – ha az ítélet hatályon kívül helyezésére e törvény szerint nincs szükség – az ügy érdemében dönt.

[61] E két rendelkezésből az következik, hogy az ítélet hatályon kívül helyezése – kivéve a Pp. 369. §-a szerinti esetet – kizárólag az elsőfokú eljárás megismétlését eredményezheti, egyéb esetekben az elsőfokú ítélet megváltoztatására kerül sor. A felperes elsődleges fellebbezési kérelme ezért alaptalan. Azt csak megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy a felperes fellebbezésében – az I. rendű alperes, mint jövőbeli munkáltató felelősségének megállapítására irányuló – olyan kereseti kérelmet is előterjesztett, amelyet az elsőfokú eljárásban nem, ami a Pp. 373. § (3) bekezdése szerint meg nem engedett keresetváltoztatás.

[62] Másodlagos kérelme szerint a felperes az ítélet hatályon kívül helyezése mellett ténylegesen az elsőfokú bíróság hatáskörének hiányára hivatkozott azzal az indokkal, hogy keresete elbírálása a közigazgatási bíróság hatáskörébe tartozik. Ez esetben, figyelemmel a Pp. 369. §-ára és a Pp. 240. § (1) bekezdés i) pontjára, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az eljárás hivatalból történő megszüntetésére kerülhet sor.

[63] A fellebbezés azonban ez okból is alaptalan. A Kp. 4. § (1) bekezdése szerint a közigazgatási jogvita tárgya a közigazgatási szerv közigazgatási jog által szabályozott, az azzal érintett jogalany jogi helyzetének megváltoztatására irányuló vagy azt eredményező cselekményének, vagy a cselekmény elmulasztásának (a továbbiakban együtt: közigazgatási tevékenység) jogszerűsége. A (2) bekezdés szerint közigazgatási jogvita a közszolgálati és a közigazgatási szerződéses jogviszonnyal kapcsolatos jogvita is. A Kp. 38. (1) bekezdése szabályozza a közigazgatási perben előterjeszthető kereseti kérelmeket. A 38. § (1) bekezdés e) pontja szerint ilyen kérelem a közigazgatási szerződéses jogviszonnyal vagy a közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatban okozott kár megtérítésére kötelezés, f) pontja

szerint a közigazgatási tevékenységgel előidézett jogsértés tényének vagy a közigazgatási jogviszony szempontjából lényeges egyéb ténynek a megállapítása. A (2) bekezdés szerint az (1) bekezdés f) pontjában meghatározott kereseti kérelem akkor terjeszthető elő, ha az a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása érdekében szükséges, és a közigazgatási tevékenység vagy a jogviszony természeténél fogva, illetve valamely más okból az (1) bekezdés a)-e) pontjában meghatározott kereseti kérelemnek nincs helye. A bíróság e feltételek fennállását hivatalból vizsgálja.

[64] Mind a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, mind a Fővárosi Törvényszék helyesen, tartalma szerint értékelte a felperes kereseti kérelmét. A felperes igénye egyértelműen polgári jogi jellegű igény. A felperes kérelme nem a 2018. november 15-én kelt szolgálati panasz nyomán indult kárigénye elutasítása szembeni jogorvoslatra irányult. Helyesen indult ki abból az elsőfokú bíróság, hogy a keresetlevél benyújtásakor a felperes közszolgálati szerződéses jogviszonya már megszűnt, foglalkoztatási jogviszonyban pedig egyik alperessel sem állt. A kereset tartalma ténylegesen közigazgatási jogkörben okozott kártérítés, illetőleg személyiségi jogsértés, amelyeknek tekintetében a Fővárosi Törvényszéknek van hatásköre. Ebből a szempontból nem az bír jelentőséggel, hogy nemvagyoni kártérítés vagy sérelemdíj iránti igényt érvényesít-e a felperes, mert ezen igényét nem a közigazgatási bíróság előtti korábbi eljárásban érvényesítette. A Pp. 24. § (3) bekezdése ezen túlmenően kötelezővé teszi a közigazgatási bírósági út megelőző igénybevetelét – amennyiben ennek lehetősége fennáll – a közigazgatási jogkörben elkövetett kártérítési igények polgári bíróság útján történő érvényesítésének, amely feltételnek a jelen perben előterjesztett kereset megfelelt.

[65] Az elsőfokú bíróság továbbá a felperesnek az eljáró bíróság kijelölésére vonatkozó indítványával kapcsolatos indokait az elsőfokú ítélet [94]-[100] bekezdéseiben részletesen kifejtette.

[66] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság azt alapította meg, hogy az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése sem a Pp. 381. §-a, sem a 369. §-a alapján nem indokolt. Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy a jelen per tárgyánál fogva az az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 62. § (1) bekezdés f) és g) pontjai alapján tárgyi illetékeljegyzési jogos, ezért az illeték előzetes lerovása alóli mentességről külön határozni nem kellett.

[67] A felperes harmadlagos fellebbezési kérelme irányult az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálatára. A másodfokú bíróság megítélése szerint az elsőfokú bíróság a döntése jogi alapjaiként figyelembe vehető jogszabályok körét helyesen határozta meg, azokból levont következtetésével is egyetértett az ítéltábla, kifejtett indokait az alábbi kiegészítéssel osztja.

[68] A II. rendű alperes a sérelemdíj – helyesen nemvagyoni kártérítés – iránti igény tekintetében elévülési kifogását fenntartotta, e körben indokait azonban nem fejtette ki, csupán arra utalt, hogy a felperes ezen igénye esedékességét 2014. január 20-án határozta

meg. Sérelemdíjat a felperes a személyhez fűződő jogai megsértése szubjektív szankciójaként igényelt. A másodfokú bíróság ezért az elsőfokú bíróságnak a személyhez fűződő jogok megsértése miatt előterjesztett igénye elévülése vonatkozásában kifejtett indokait bírálta felül, azokkal egyetértett. Azt tartja szükségesnek kiemelni, hogy az alperesi fellebbezések a vagyoni kártérítés iránti igény elévülésére a fellebbezésben nem hivatkoztak, ezért e körben a másodfokú bíróság a Pp. 370. § (1) bekezdése alapján vizsgálatot nem folytatott.

[69] A közigazgatási perben hozott döntésre tekintettel az jelen perben már nem volt vitatható, hogy az alperesek a felperes tanuló jogviszonyát jogellenesen szüntették meg. A felperes keresete alapján ezért egyrészt azt kellett megvizsgálni, hogy az alperesek magatartása a felperes keresetében állított személyiségi jogai sérelmét megvalósította-e. Másrészt a rPtk. 339. §-a, 349. §-a és 355. §-a alapján pedig azt, hogy az alperesek ezen magatartása az alpereseknek mennyiben felróható, a felperes által állított károk bekövetkeztek-e, azok és az alperesi jogsértés között az okozati összefüggés fennállt-e.

[70] Függetlenül azonban attól, hogy a közigazgatási döntés az alperesekre együttesen vonatkozott, a felperes jelen eljárásban érvényesített igényeit az alperesek tekintetében külön-külön kellett vizsgálni.

[71] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a felperes vitatta ugyan, azonban indokai e körben alapvetően a bíróság levont következtetései hibáira mutattak rá. A felperes személyiségi jogai megsértése körében nem az osztályfőnök magatartásának jogszerűtlenségét állította, hanem a szakértők véleménye alapján született alperesi határozatokét, ezért személy2 magatartása a tényállás megállapítása során nem volt releváns. A másodfokú bíróság ezért az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást ítélezése alapjául elfogadta.

[72] Előre bocsátja a Fővárosi Ítéltábla, hogy a tisztességes eljáráshoz fűződő jog sérelme tekintetében az elsőfokú bíróság indokaival mindenben egyetértett, azokat nem ismétli meg. Azt tartja szükségesnek kiemelni, hogy az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját elvi jelentőséggel a 6/1998. (III. 11.) AB határozatban foglalta össze. Azt rögzítette, hogy a fair trial olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás „méltánytalan” vagy „igazságtalan”, avagy „nem tisztességes”. [6/1998. (III. 11.) AB határozatban II. 5. pont]

Legutóbbi joggyakorlata megerősítette, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének értelmezésével nevesíthetők a tisztességes eljáráshoz való jog tartalmát kitöltő ún. részjogosítványok. Ezek különösen: a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás tisztességesége, a tárgyalás nyilvánosságának és a bírói döntés nyilvános kihirdetésének a követelménye, törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és pártatlanság kívánalma, továbbá az észszerű időn belüli elbírálás. A szabály de facto nem rögzíti, de az Alkotmánybíróság értelmezése szerint része a tisztességes eljárásnak az is, hogy az eljárásban biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége. [8/2015. (IV. 17.) AB határozat]

[73] A perbeli esetben a felperes az alperes eljárásának egyetlen szegmensét sem kifogásolta a fenti feltételrendszer alapján. Az alperesek eljárását azért tartotta tisztességtelennek, mert nem jártak el jogszerűen a szakvélemények megalkotása során.

[74] A felperes mindkét alperes tevékenysége tekintetében kérte annak megállapítását, hogy megsértették emberi méltóságát, művelődéshez, tanuláshoz fűződő és önrendelkezési jogát, továbbá jóhírnevét.

[75] Az I. rendű alperes jogsértő magatartása abban állt, hogy az elsőfokú pszichológiai szakvéleménnyel egyezően arra a megállapításra jutott, hogy a felperes a szolgálatra pszichológiai értelemben alkalmatlan, tanulói jogviszonyát ezen vélemény alapján szüntette meg a II. rendű alperes. Az I. rendű alperes ezen közreműködése a határozat meghozatalában a felperes személyiségi jogait önmagában nem sérthette. A személyiségi jogok – akár nevesítettek, akár nem – az emberi individuumból fakadnak. A perbeli esetben a jogsérelem – a tanulói jogviszony jogellenes megszüntetése – a felperes személyiségének lényeges alkotóelemeit nem érintette.

[76] A II. rendű alperes egyrészt elrendelte a felperes pszichológiai vizsgálatát, másrészt a másodfokú szakvélemény alapján tanulói jogviszonyát megszüntette. Az eljárás során bizonyítást nyert, hogy az általa igénybe vett szakértő nem állt a II. rendű alperessel munkaviszonyban, felelőssége ezért a szakvélemény hibáiért ezen az alapon nem állapítható meg. A felperes 31. sorszámú, 2021. október 5-én kelt beadványában hivatkozott e körben a megbízottért való felelősség szabályaira is. A rPtk. 350. § (1) bekezdése szerint a megbízott által ilyen minőségben okozott kárért a károsult harmadik személlyel szemben a megbízó a megbízottal egyetemlegesen felelős. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy őt a megbízott megválasztásában, utasításokkal ellátásában és felügyeletében mulasztás nem terheli. A per irataiból megállapíthatóan a II. rendű alperes nem mulasztott a szakértő kiválasztása, megbízása során, ilyen adatra a közigazgatási perben sem derült fény, ezért személy5 magatartásáért, szakvéleményéért felelősség nem terheli. A felperes az eljárás során a II. rendű alperessel szolgálati-/munkaviszonyban álló személy2 magatartását sérelmezte, erre alapítottan azonban kereseti kérelmet nem terjesztett elő.

[77] A II. rendű alperes a felperes munkaviszonya megszüntetéséről a jogszabályoknak megfelelően határozott, a közigazgatási perben született döntést követően a tanulói jogviszonyt helyreállította. Olyan magatartást, amely bármely személyiségi jog megsértéseként lehetne értékelni, nem tanúsított. Az elsőfokú bíróság ezért jogszabálysértés nélkül utasította el a felperes személyiségi jogsértés megállapítására irányuló keresetét.

[78] A felperesnek a rPtk. 349. §-ra alapított kereseti kérelme tekintetében a másodfokú bíróság elsősorban arra mutat rá, hogy a II. rendű alperes felelőssége a fent

kifejtettek alapján kizárt. A felperes ugyanis kifejezetten a szakértők tevékenységére alapította kártérítési igényét.

[79] Ez esetben nem a klasszikus jogértelmezési hibáról, tévedésről van szó, hiszen a II. rendű alperes a szakértői vélemény alapján, azt helyesen értelmezve hozta meg döntését. Az államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésének feltétele, hogy a kárt államigazgatási jellegű tevékenységgel okozzák, vagyis önmagában nem elegendő, ha a kárt egy államigazgatási szerv alkalmazottjának tevékenysége okozza, a károkozásnak az államigazgatási szerv közhatalmi szerepével kell kapcsolatban lennie. Csak olyan kár megtérítéséről lehet tehát szó, amely a közhatalom gyakorlása során kifejtett szervező, intézkedő tevékenységével, illetve ennek elmulasztásával függ össze. Azt kellett ezért vizsgálni, hogy az I. rendű alperest terheli-e a tanuló jogviszony megszüntetéséhez vezető döntése során vétkesség.

[80] A becsatolt és a közigazgatási perben hozott döntés alapját képező, (33. sorszám alatt csatolt) az Egészségügyi Tudományos Tanács által készített szakvélemény azt rögzítette, hogy „az I.r. alperes Egészségügyi és Pszichológiai Osztály I. és II. fokú vizsgálatának dokumentációja hiányos, ebből fakadóan ellentmondásos...az I. és II. fokú pszichológiai alkalmasság-vizsgálati dokumentációk és az ellentétes indokolást adó vélemények miatt nem állapítható meg, hogy a szakvélemények elkészítésének időpontjában milyen ok miatt lett volna alkalmatlan felperes felperes a hivatásos szolgálatra... Az iratok alapján nem állapítható meg, hogy történt-e kedvezőtlen változás a személyiségében és az milyen területen jelentkezett, azt milyen objektív teszteredmény jelzi.”

[81] A másodfokú bíróság megítélése szerint ebből az következik, hogy nem tehető olyan megállapítás, miszerint a felperes alkalmas volt a hivatásos szolgálatra, ennek ellenére szüntették meg jogviszonyát, ezért az I. rendű alperes felróható magatartása sem állapítható meg. Az sem hagyható figyelmen kívül, hogy a közigazgatási perben a bíróság csak hatályon kívül helyezte a sérelmezett határozatot, az elsőfokú hatóságot az eljárás lefolytatására nem utasította, mert megállapítása szerint „...a felperesen múlik annak eldöntése, hogy kívánja-e a továbbiakban is a hallgatói jogviszonyt folytatni. Amennyiben igen, akkor a hatályos jogszabályoknak megfelelően, amikor hivatásos szolgálati viszonyt létesítenének vele értelemszerűen az akkori jövőbeni pszichikai állapotát kell újból vizsgálnia az elsőfokon eljáró Rendőr-főkapitányság Humán Igazgatási Szolgálat Egészségügyi Osztályának.” (Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ügyszám. számú ítélet 8. oldal 3. bekezdés) A felperes azonban a jogviszonyát saját elhatározásból megszüntette.

[82] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül utasította el a felperes vagyoni kártérítésre irányuló keresetét is.

[83] Észlelte azonban a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság a per tárgyának értékét tévesen határozta meg. A felperes eredeti kereseti kérelmében 500.000 forint

sérelemdíj, 67.746 forint képzési költség és 2.998.061 forint jövedelemvesztés megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket a személyiségi jogsértések megállapítása mellett. Erre tekintettel – figyelemmel az Itv. 41. § (2) bekezdésére is – a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt illeték számítása alapjául vett pertárgyérték helyesen 3.565.807 forint. Az Itv. 42. § (1) bekezdés alapján a fizetendő kereseti illeték összege ezért 213.948 forint.

[84] Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság kijavított ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján érdemben helybenhagyta, a le nem rótt illeték megfizetése tekintetében részben megváltoztatta.

[85] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, az I. rendű alperes a fellebbezési eljárásban nem érvényesített költségigényt, ezért a felperes a Pp. 364. § utaló szabálya alapján alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles a II. rendű alperesnek megfizetni az ügyvédi munkadíjat és a Magyar Állam javára a le nem rótt fellebbezési illetéket.

[86] Az ügyvédi munkadíj összegét a másodfokú bírósága a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja, és 4/A. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

[87] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illeték megfizetéséről a Pp. 101. § (1) bekezdése, a 102. § (1) bekezdése és a 30/2017. (XII. 27.) IM. rendelet 3. § (2) bekezdése alapján döntött.

Budapest, 2022. október 6.

Dr. Hercsik Zita s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kovaliczky Ágota s.k.
előadó bíró

Dr. Virág Csaba s.k.
bíró